

Keskikaupungin oikealla laidalla kohoaa Toledon katedraali.

Muurien, luostareiden ja kirkkojen TOLEDO

23.2.2024 6.30

Espanjan värikäs ja väkivaltainen, mutta kulttuurisesti rikas historia tiivistyy antoisaksi paketiksi Toledossa, maan vanhassa pääkaupungissa.

TEKSTI ja KUVAT: MIKKO UOLA

Kiehtova keskiaika tulee Toledossa matkailijaa vastaan konkreettisesti niin vanhassa kaupunkimiljöössä kuin mielenkiintoisissa yksittäisissä rakennuksissakin.

Iberian niemimaan roomalaiset valloittajat ymmärsivät pari tuhatta vuotta sitten Toledon - tai Toletumin, kuten he paikkaa kutsuivat - strategisen merkityksen. He rakensivat linnoituksen helposti puolustettavalle paikalle Espanjan pisimmän joen Tajon mutkaan.

Kansainvaellusten jalkoihin jääneiden roomalaisten jälkeen linnoitusta ja kaupunkia hallitsivat länsigootit, jotka tekivät Toledosta valtakuntansa pääkaupungin 400-luvulla. Pohjois-Afrikasta tulleen mauri-invaasion jälkeen vallanpitäjät vaihtuivat 700-luvulla. Espanjalaiset puolestaan karkottivat maurit 1000-luvulla, mutta strategisesti tärkeästä Toledosta on taisteltu sen jälkeenkin. Viimeksi kaupunki koki kovia Espanjan sisällissodan aikana 1930-luvulla.

Eri kansat ovat jättäneet Toledoan omat jälkensä. Keskiajalla kaupungissa eli Espanjan runsaslukuisin islamilainen ja juutalainen väestö. Heidät on kuitenkin aikojen saatossa pääosin sulautettu valtaväestöön. Kyseenalainen ansio lienee sillä, että Toledo oli pitkään jesuiittain kovaotteisen inkvisition pääpaikkoja Espanjassa.

Toledon pitkät ja korkeat puolustusmuurit ja linnoitukset, näyttävä kaupungin portti Puerta del Sol sekä Tajon ylittävä historiallinen silta kertovat kaupungin sotaisasta historiasta.

Valtaosa Toledon rakennuskannasta on satoja vuosia vanhaa, ja kapeilla kujilla saa käsityksen siitä, miten kaupungissa elettiin vuosisatoja sitten. Ja yhä Toledossa eletään vanhoissa kivitaloissa, jotka sentään ovat saaneet sisälleen nykyajan perusmukavuudet.

Tajon toiselle puolelle avautuvaa historiallisen kaupungin siluettia hallitsevat suuret monumentaalirakennukset, kuten 1300-luvulta peräisin oleva linna, Alcázar, ja vieläkin vanhempi katedraali, joka on Sevillan katedraalin jälkeen Espanjan toiseksi suurin. Kulttuurimaisemasta on lisäksi tunnistettavissa joukko kirkkoja, luostareita ja linnoituksia, jotka jo yksinään ovat historiallisia ja matkailullisia arvokohteita.

Toledossa eletään vanhoissa kivitaloissa, jotka ovat saaneet sisäänsä nykyajan perusmukavuudet.

Toledon Vanhakaupunki ei ole alueellisesti suuri, mutta kokonaisuus on matkailijalle haastava. Sokkeloisessa ja jyrkästi jokea kohti laskeutuvassa kaupungissa suunnistaminen ei ole helppoa. Parhaan kuvan kaupungin siluettista saakin bussikiertoajelulla, jolla ei kuitenkaan ole mitään asiaa ydinkeskustan kapeille kujille.

Espanjan tunnetuimpiin hallitsijoihin kuuluva Kaarle V teki alun perin linnoitukseksi rakennetusta Alcázarista kuninkaanlinnan 1500-luvulla, jolloin koko maata hallittiin Tajo-joen kaupungista. Elettiin Amerikan valloituksen vuosikymmeniä. Maahan alkoi tulla rikkauksia valtameren takaa, ja hallitsijoilla oli varaa rakentaa itselleen valtavia palatseja.

Toledon linna onkin mittasuhteiltaan maailmanvallan tasoinen sopiva palatsi. Espanjan rauhaton historia ei kuitenkaan ole säästänyt linnan sisätiloja, sillä ne tuhoutuivat pahoin vuonna 1936 Espanjan sisällissodan aikana. Kenraali Francisco Francon kannattajat linnoittautuivat tasavaltalaisten piirittämään linnaan, ja taistelut tuhosivat rakennusta pahoin ennen kuin piirittäjät onnistuivat valtaamaan sen.

Museo kertoo maan levottomista vaiheista ansiokkaasti, mutta unohtaa aktiivisesti Francon.

Nykyisin Toledon linnaan on sijoitettu Espanjan sotamuseo. Valtava ja hyvin suunniteltu näyttely kertoo maan sotaisasta historiasta erinomaisesti ja monipuolisesti - yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Espanjassakin historia on osa politiikkaa. Museo kertoo maan levottomista vaiheista ansiokkaasti, mutta unohtaa aktiivisesti Francon ja lähestulkoon koko verisen sisällissodan. Francosta on esillä vain kuolinnaamio. Aiemmin museossa oli Francolle omistettu näyttelytila, mutta se jouduttiin poistamaan poliittisista syistä edellisen vasemmistohallituksen aikana.

Sisällissotaa ja Francon aikaa koskevasta puutteesta huolimatta linnan moniin kerroksiin sijoitettu museo on maailman sotamuseoiden joukossa yksi parhaista ja informatiivisimmista.

Merkittävimmit kirkot ovat Espanjassa matkailijoille maksullisia, ja niin myös Toledon katedraali. Kirkkoa hallitsevat mahtavat pylväiköt, ja sen aarteisiin kuuluu mittava määrä kirkollista arvoaitetta. Kokoelmasta nousevat esille Toledon oman pojan, 1500-luvulla eläneen El Grecon, maalaukset. Maailmanmaineeseen yltänyt El Greco oli nimensä mukaisesti kreikkalainen, mutta hän teki pääosan luomistyöstään Espanjassa ja nimenomaan Toledossa.

Mestarin töitä on esillä myös Toledon tunnetuimmassa taidemuseossa Museo de Santa Cruzissa. Toisin kuin katedraali, yllättää arvotaiteen museo pääsymaksuttomuudellaan. Museo de Santa Cruzia voi suosittelaa keskiaikaisen uskonnollisen taiteen ystäville. Modernimpaa ja monipuolisempaa taiteellista otetta kaipaaville kokoelmat saattavat tuottaa pettymyksen, joskin itse museorakennus on toledolaiseen tapaan nähtävyys sinänsä.

Maailman matkailukohteissa pyritään myymään matkailijoille paikkakuntaan liittyvää matkamuiستoesineistöä. Toledossa ei ole epätietoisuutta siitä, mikä on paikallinen myyntivaltti.

Toledossa ei ole epätietoisuutta siitä, mikä on paikallinen myyntivaltti.

Kaupungin keskiaikaista rakennuskantaa, jonka yläpuolelle Alcázar kohoaa oikealla.

Kaarle V teki Alcázarista kuninkaanlinnan 1500-luvulla.

Tajo-joen ylittävä historiallinen silta palvelee nykyisin jalankulkuliikennettä.

Jo muinaiset roomalaiset aloittivat Toledossa teräseitten taonnan. Taito on säilynyt paikkakunnalla vuosisatoja, ja Toledon teräksestä ja kaupungissa taotusta miekoista ja tikareista on tullut maailmankuuluja. Taotun teräksen kauppooja löytyy useita. Miekat ovat kauniita ja koristeellisia - joskus kaupallisista syistä liiankin koristeellisia.

Jos haluaa ostaa Toledosta miekan tai teräseen, on syytä olla tarkkana, että esine on aito. Valtaosa nykypäivän tarjonnasta on kiinalaista halpatuontia. Eron huomaa ainakin hinnassa. Paikalliset takojat ovat myös pitäneet huolta siitä, että heidän tuotemerkkinsä ja sertifikaattinsa ovat selvästi näkyvillä.

FAKTAT TOLEDO

Sijainti: Keski-Espanjassa Tajojoen laakson rinteillä. Toledon maakunnan ja Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen pääkaupunki.

Asukasluku: n. 84 000

Nähtävyyksiä: Vanhakaupunki, Alcázarin linna, goottilainen katedraali ja Espanjan sotamuseo. Unescon maailmanperintökohde vuodesta 1986.

Historia: Roomalaiset perustivat Toletumin linnoituksen 192 eaa. Vuonna 1085 kuningas Alfonso VI teki Toledosta pääkaupunkinsa. Filip II siirsi hovin Madridiin 1561.

Kaupunkikuvaa leimaavat muurit, sillat, luostarit ja kirkot.